

LAKIVALIOKUNNAN MIETINTÖ 7/2007 vp

Hallituksen esitys laiksi Oikeuspoliittisesta tutkimuslaitoksesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 16 päivänä lokakuuta 2007 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi Oikeuspoliittisesta tutkimuslaitoksesta (HE 104/2007 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Håkan Stoor, oikeusministeriö
- johtaja Tapio Lappi-Seppälä, Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki Oikeuspoliittisesta tutkimuslaitoksesta. Se korvaisi vuodelta 1974 olevan lain.

Esityksen taustalla on Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen toiminnan laajentaminen ja organisaation uudistaminen. Tavoitteena on keventää tutkimuslaitoksen hallintoa. Tulosohjauksjärjestelmän näkökulmasta nykyinen hallintomalli on liian raskas ja moniportainen.

Laissa säädettäisiin tutkimuslaitoksen tehtävistä ja laitoksen johtamisesta. Laitosta johtaisi ylijohtaja. Esityksen mukaan johtokunnasta luo-

vuttaisiin. Sen sijaan laitokseen perustettaisiin neuvottelukunta, jonka rooli olisi ideoiva, kehitävä ja verkostoitumista ja yhteistyötä eri tutkimustahojen kanssa edistävä. Samalla ehdotetaan, että tutkimuslaitos voisi ottaa vastaan lahjoituksia ja testamentteja. Tutkimuslaitoksen organisaatiosta ja toiminnasta säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella ja määrätäisiin työjärjestyksessä.

Laki on tarkoitettu tulevaksi voimaan vuoden 2008 alusta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin.

Niin kuin hallituksen esityksessäkin (s. 3/II) on todettu, Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos on pienen kokonsa vuoksi kyennyt vastaamaan vain vähäiseen osaan niistä tutkimustarpeista, joita siihen kohdistuu niin oikeusministeriön kuin koko yhteiskunnan taholta. Valiokunta onkin viime vuosina toistuvasti korostanut tarvetta lisätä oikeuspoliittiseen tutkimukseen osoitettuja

määrärahoja (ks. LaVL 12/2007 vp, s. 7 ja siinä viitatus lausunnot). Nyt käsiteltävänä olevalla hallituksen esityksellä ei suoranaisesti ole vaikutusta Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen resurssitilanteeseen. Esityksessä ehdotetut muutokset ovat kuitenkin tärkeitä sikäli, että ne joustavoittavat tutkimuslaitoksen toimintaa sekä mahdollistavat jatkossa laitoksen laajentamisen ja sen organisaation kehittämisen.

Valiokunta korostaa erityisesti sitä hallituksen esityksen perusteluissakin (s. 6/I) todettua lähtökohtaa, että Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tulee olla toiminnallisesti riittävän itsenäinen ja riippumaton suhteessa oikeusministeriöön. Riippumattomuus on valiokunnan mielestä välttämätöntä tutkimuksen tieteellisen laadun ja uskottavuuden kannalta.

Riippumattomuuden korostaminen ei kuitenkaan tarkoita eristäytymistä. Tutkimuslaitoksen on tärkeää toimia läheisessä vuorovaikutuksessa lainvalmistelun kanssa. Valiokunnan mielestä on suotavaa, että tutkimuslaitoksen tuottamaa tutkimustietoa pyritään aikaisempaa useammin hyödyntämään jo uutta lainsäädäntöä valmisteltaessa sen sijaan, että tutkimuslaitoksella teetetään seuranta- tai arviointitutkimus vasta lain säätämisen jälkeen. Tutkimustiedon hyödyntäminen lainvalmistelussa edellyttää myös sitä,

että lainvalmisteluhankkeiden toteuttamiseen varataan riittävästi aikaa.

Valiokunta pitää lisäksi aikaisempaan lausuntoonsa (LaVL 12/2007 vp, s. 7/II) viitaten tärkeänä sitä, että tutkimuslaitos pyrkii tekemään mahdollisimman tiivistä yhteistyötä muiden saman alan tutkimusta harjoittavien yksiköiden, kuten yliopistojen ja Poliisiammattikorkeakoulun, kanssa.

Yksityiskohtana valiokunta kiinnittää huomiota lakiehdotuksen 3 §:ään, jonka mukaan tutkimuslaitos voi toimialallaan tehdä sopimuksia muiden viranomaisten, yhteisöjen ja yksityisten henkilöiden kanssa tutkimusten ja selvitysten laatimisesta sekä tietojen vaihtamisesta, jollei tietojen salassapitovelvollisuudesta muuta johdu. Pykälässä käytetty ilmaisu "yhteisö" on valiokunnan mielestä tässä yhteydessä ymmärrettävä laajasti siten, että se kattaa kaikenlaiset yksityis- ja julkisoikeudelliset oikeushenkilöt, säätiöt mukaan luettuina.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 9 päivänä marraskuuta 2007

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Heidi Hautala /vihr
vpj. Anna-Maja Henriksson /r
Oiva Kaltiokumpu /kesk
Ilkka Kantola /sd
Sampsä Kataja /kok
Krista Kiuru /sd

Outi Mäkelä /kok
Johanna Ojala-Niemelä /sd
Markku Pakkanen /kesk
Lyly Rajala /kok
Pirkko Ruohonen-Lerner /ps
Mirja Vehkaperä /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuomo Antila.